

ارزیابی میزان تحقق بخش علم و فناوری برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه کشور

مجری: دکتر حمیدرضا جمالی مهموئی

گروه: پژوهش

سال شروع: ۱۳۹۳

سال پایان: ۱۳۹۵

چکیده

مقدمه

با وجود اسناد بالادستی و برنامه‌های کلان برای توسعه کشور همانند سند چشم‌انداز، برنامه پنج‌ساله و نقشه جامع علمی کشور، رصد و ارزیابی میزان تحقق اهداف و برنامه‌های طرح‌شده در این اسناد بالادستی ضروری به نظر می‌رسد و لازم است مشخص شود که اهداف این برنامه‌ها تا چه حد تحقق یافته‌اند.

روش‌شناسی

این پژوهش ابتدا با مرور نظام‌مند متون سیاهه‌ای از عواملی که مانع تحقق توسعه علمی و فناورانه کشور شدند را استخراج نمود و سپس آن‌ها را در معرض پیمایش بیش از ۲۲۰ تن از اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌های مختلف کشور قرار داد.

یافته‌ها

نشان داد مهم‌ترین عوامل بازدارنده تحقق توسعه علمی عبارت‌اند از ارتباط ضعیف بین صنعت و دانشگاه، ارتباطات بین‌المللی ضعیف دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها، منزلت اجتماعی پایین و نارضایتی شغلی دانشمندان، سهم اندک پژوهش در تولید ناخالص داخلی (تخصیص ناکافی بودجه و ...) ضعف در تبدیل علم به فناوری و ثروت و پویا نبودن دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها. همچنین بررسی بخش علم و فناوری برنامه پنجم پنج‌ساله توسعه به‌ویژه شاخص‌های نقشه جامع علمی کشور نشان داد که اگرچه برخی از اهداف که جنبه کمی صرف دارند مثل تعداد دانشجو، تعداد مقاله و موارد مشابه مطابق برنامه تحقق پیدا کرده‌اند و در مواردی حتی از برنامه نیز جلوتر هستند، اما در مورد شاخص‌هایی که جنبه فناوری یا کیفی دارند مثل پروانه‌های ثبت اختراع و نوآوری برنامه به اهداف خود دست نیافته است.

بحث و نتیجه‌گیری

لازم است توجه بیشتری هم به رفع موانع توسعه علمی کشور بشود و هم تمرکز و تأکید از کمی به کیفی معطوف گردد.

کلیدواژه: برنامه پنج‌ساله، برنامه توسعه، ایران، علم، فناوری و توسعه.